

SERIE 5

La prova consta de 5 exercicis. Els exercicis 1 (Traducció) i 2 (Sintaxi) són comuns a les dues opcions. En canvi, per als exercicis 3 (Morfologia), 4 (Etimologia i lèxic) i 5 (Cultura), cal triar una de les dues opcions A o B (la mateixa per a tots tres).

1. Exercici de traducció

[3 punts]

Un pagès a les portes de la mort diu als seus fills que té un tresor a les vinyes.
(Isop, *Faules* 42)

ἀνὴρ γεωργὸς μέλλων τελευτᾶν καὶ βουλόμενος τοὺς αὐτοῦ
παῖδας ἐμπείρους εἶναι τῆς γεωργίας ἔφη· “τεκνία, ἐν μιᾷ τῶν
ἀμπέλων μου θησαυρὸς ἀπόκειται.”

μέλλων participi present, nominatiu masculí singular, de μέλλω = “estava a punt de”
ἔφη de φημί = “va dir”
μιᾷ datiu singular femení de εἷς, μία, ἓν = “una”
ἀπόκειται de ἀποκείμαι

Un pagès, com que estava a punt de morir i volia que els seus fills tinguessin pràctica en la pagesia, va dir: “Fills, en una de les vinyes hi tinc amagat un tresor”.

2. Exercici de sintaxi	[2 punts]
a) Del participi βουλόμενος, en depèn una completiva d'infinitiu. • Escriviu-la: τοὺς αὐτοῦ παιῖδας ἐμπείρους εἶναι τῆς γεωργίας • indiqueu-ne el subjecte: τοὺς [αὐτοῦ] παιῖδας • indiqueu-ne l'atribut: ἐμπείρους [τῆς γεωργίας]	
b) El text està format per dues oracions. Indiqueu el subjecte i el verb de cadascuna d'elles. • Primera oració: El nucli del subjecte de la primera oració és ἀνὴρ γεωργός, [i d'aquest sintagma depenen dues construccions de participi: μέλλων τελευτᾶν καὶ βουλόμενος τοὺς αὐτοῦ παιῖδας ἐμπείρους εἶναι τῆς γεωργίας] El verb principal de la primera oració és ἔφη. • Segona oració: El subjecte de la segona oració és θησαυρός i el verb, ἀπόκειται.	

Opció A**3. Exercici de morfologia****[1 punt]**

Marqueu a la casella corresponent si les afirmacions següents són vertaderes o falses

	Vertader	Fals
A la forma en singular τόνδε li correspon la forma en plural τάδε.		X
A la forma en singular πολύν li correspon la forma en plural πολλούς.	X	
A la forma en singular ἐκόλαζες li correspon la forma en plural ἐκολάζεσθε.		X
A la forma en singular οὓ li correspon la forma en plural οὔς.		X
A la forma en singular τιμᾶ li correspon la forma en plural τιμᾶτε.		X

4. Exercici d'etimologia i lèxic**[2 punts]**

Digueu de quins dos ètims grecs deriven els mots catalans següents. Per exemple, democràcia: ὁ δῆμος -ου i τὸ κράτος -ους..

	Ètim 1	Ètim 2
Exemple: democràcia	ὁ δῆμος -ου	τὸ κράτος -ους
arqueòleg	ἀρχή -ῆς, ἡ / ἀρχαῖος	λόγος -ου, ὁ / λέγω
cosmopolita	κόσμος -ου, ὁ	πολίτης -ου, ὁ / πόλις -εως, ἡ
hipopòtam	ἵππος -ου, ὁ	ποταμός -ου, ὁ
Teodor	θεός -οῦ, ὁ	δῶρον -ου, τό
pediatre	παῖς παιδός, ὁ ἡ	ίατρός -οῦ, ὁ

5. Exercici de cultura [2 punts]

Marqueu l'opció correcta:

[els errors descomten: -0.1 cada resposta incorrecta]

1. *Ai! Ai! Ja tot ha arribat a ésser clar. Oh llum! que et vegi ara per darrer cop, perquè s'ha aclarit ben bé que he nascut de qui no podia, convisc amb qui no podia i he matat a qui no podia.*

Aquestes paraules del poeta tràgic Sòfocles les pronuncia un heroi molt famós. Quin és i en quines circumstàncies les pronuncia?

- a) Àiax, quan s'adona que ha matat xais i ovelles creient que eren els cabdills grecs.
- b) Filoctetes, quan desperta de l'estat inconscient causat per la seva malaltia i comprova que els grecs han volgut enganyar-lo una altra vegada.
- c) Èdip, quan s'adona que s'han complert les paraules de l'oracle: ha matat el seu pare i s'ha casat amb la seva mare.
- d) Orestes, quan, atacat per les Erínies, s'adona de la magnitud del crim que ha comès.

2. A la *Iliada* Aquil·les mata Hèctor amb l'ajuda

- a) del déu Apol·lo.
- b) del seu germà Deífob.
- c) de la deessa Atena.
- d) de l'heroi Diomedes.

3. A l'antiga Grècia, Lísias, Isòcrates i Demòstenes van ser destacats

- a) historiadors.
- b) poetes tràgics.
- c) poetes còmics.
- d) oradors.

4. *Pare nostre Crònida, el més excels dels sobirans, si ara per fi resulta grat als déus benaurats que l'astut Odisseu torni a casa seva, enviem immediatament Hermes, el missatger Argifontes, a l'illa d'Ogígia que faci conèixer de seguida a la nimfa de belles trenes la nostra decisió ferma sobre el retorn del pacient Ulisses...*

A l'*Odissea*, arran d'aquestes paraules de la deessa Atena, el déu Hermes va a comunicar aquesta decisió dels déus a

- a) Nausica, la filla del rei dels feacis, al país dels quals ha arribat nàufreg Odisseu.
- b) Calipso, que ha retingut Odisseu a la seva illa durant set anys.
- c) Circe, que ha retingut Odisseu al seu palau durant un any.
- d) Leucòtea, que ha ajudat Odisseu amb un vel immortal quan s'estava a punt d'ofegar.

5. La batalla de Marató (490 aC) va ser el primer enfrontament important de grecs i perses.

Només una de les següents afirmacions relacionades amb aquesta batalla és vertadera. Quina?

- a) Marató és una illa i la batalla que hi va tenir lloc va ser una batalla naval.
- b) Les tropes ateneses que es van enfrontar als perses en aquesta batalla estaven comandades per Milcíades.
- c) Aquesta va ser l'única victòria dels perses sobre els grecs en les Guerres Mèdiques.
- d) Aquesta va ser l'única victòria dels grecs sobre els perses en les Guerres Mèdiques.

Opció B**3. Exercici de morfologia****[1 punt]**

Marqueu a la casella corresponent si les afirmacions següents són vertaderes o falses.

A la forma en singular τοῦτο li correspon la forma en plural τούτοις	sí ☐	no ☒
A la forma en singular ἐλύετο li correspon la forma en plural ἐλυόμεθα	sí ☐	no ☒
A la forma en singular τριῆρης li correspon la forma en plural τριῆρεις	sí ☒	no ☐
A la forma en singular βασιλέως li correspon la forma en plural βασιλέων	sí ☒	no ☐
A la forma en singular ψυχῆς li correspon la forma en plural ψυχάς	sí ☐	no ☒

4. Exercici d'etimologia i lèxic**[2 punts]**

Escriuiu el mot grec del qual deriva la part comuna dels mots en català següents:

Exemple: demografia, democràcia	ὁ δῆμος -ου
ornitòleg, ornitorinc	ὄ/ή ὄρνις ὄρνιθος
problema, proclític	πρό
taquicàrdia, taquigrafia	ταχύς, -εῖα, -ύ
ideogràfic, grafologia	γράφω
pentagrama, pentàgon	πέντε

5. Exercici de cultura [2 punts]

Llegiu el text següent i contesteu en no més de 150-200 paraules les qüestions que es formulen a continuació:

“Vés amb compte amb el martell, que tinc les mans delicades”, advertia, només amb el pensament, el Tità al seu amic botxí. “El foc que vas robar te les hauria d’haver cremades”, li contestaven, endevinant-ho, els guardes de l’execució de la duríssima sentència. “I tot per afavorir els homes, immunds, impurs, insolents, tan perillosos”. Hefaistos acabà d’encadenar l’enorme còrpora i la lligava estretament en una alta roca d’un massís muntanyós. (...) Cada matí, una àguila planava damunt el reu, s’abatia després sobre el malaurat i li rosegava el fetge. Aquest es cicatritzava de pressa i estava sencer i a punt per a la continuació del suplici, que recomençava l’endemà...

S. Espriu, *Les roques i el mar, el blau* (Prometeu)

Feu una redacció (entre cent cinquanta i dues-centes paraules) en què respongueu a les qüestions següents:

- Segons el mite, què va fer Prometeu per rebre el càstig al qual Espriu al·ludeix en aquest fragment? Què significava aquest gest respecte del poder diví?
- Coneixeu alguna obra de la literatura grega que parli d’aquest tema? Esmenteu-la i digueu-ne l’autor i el gènere al qual pertany.
- De quins altres autors d’aquest mateix gènere ens han arribat obres? Digueu-ne el títol i expliqueu breument l’argument d’una obra d’un d’aquests autors.

Prometeu, heroi civilitzador, va robar el foc als déus, per afavorir els homes i, sens dubte, això significava un gest de rebel·lió i de desafiament envers la divinitat, ja que el foc era símbol de poder, d’habilitat, de progrés.

El càstig de Prometeu és el tema del *Prometeu encadenat*. Aquesta és una obra d’Èsquil, del s. V a.C., i pertany al gènere dramàtic, a la tragèdia.

Altres autors de tragèdia dels quals ens han pervingut les seves obres són Sòfocles i Eurípides, tots dos contemporanis d’Èsquil.

Una de les tragèdies més famoses de Sòfocles és la que porta per títol *Antígona*. En aquesta obra es planteja el conflicte entre Antígona, princesa tebana, i el seu oncle Creont en mans de qui està el poder polític de la ciutat, pel fet que ella desobeeix les ordres d’aquell per la següent raó: Etèocles i Polinices, germans d’Antígona, s’han enfrontat entre ells per obtenir el poder de la ciutat de Tebes i han mort tots dos a la batalla; però mentre Etèocles rebrà honors perquè ell era oficialment el governant, Polinices, que va voler usurpar-l’hi el tron, serà deixat insepult i sense honors per ordre

de Creont. Antígona no està disposada a obeir aquesta ordre ja que per a ella tots dos eren germans igual i no pot deixar Polinices sense sepultura.
(219 paraules)